

BIULETYN EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO W WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM

2 (19)/2012

NIEZWYKŁA SZANSA DLA ZWYKŁYCH LUDZI

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zapraszamy do aplikowania o środki z Europejskiego Funduszu Społecznego na realizację projektów w ramach następujących konkursów:

URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

- Konkurs nr I/9.1.1/A/12 – na projekty dotyczące tworzenia i wsparcia istniejących przedszkoli (termin przyjmowania wniosków: do 31.12.2012 r. Dopuszcza się wcześniejszy termin zamknięcia lub zawieszenia konkursu, na zasadach określonych w Dokumentacji konkursowej).
- Konkurs nr I/9.1.2/A/12 na projekty obejmujące programy rozwojowe szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne, ukierunkowane na wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów i zmniejszanie dysproporcji w ich osiągnięciach edukacyjnych oraz podnoszenie jakości procesu kształcenia (planowany termin ogłoszenia konkursu: lipiec 2012 r.).

Więcej informacji wraz z Dokumentacją konkursową: www.efs.dolnyslask.pl

DOLNOŚLĄSKI WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY

- Konkurs nr II/6.2/A/12 – na projekty skierowane na wsparcie osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą – pożyczki – wybór operatora (termin przyjmowania wniosków od 18.05 do 18.06.2012 r.).
- Konkurs nr II/7.2.1/B/12 – na projekty dotyczące aktywizacji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluceniem społecznym – konkurs dla gmin nieaktywnych w ramach projektu systemowego 7.1.1 PO KL (planowany termin ogłoszenia konkursu: wrzesień 2012 r.).
- Konkurs III/7.2.2/B/12 – na projekty dotyczące wsparcia ekonomii społecznej – Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej (planowany termin ogłoszenia konkursu: czerwiec 2012 r. Uwaga! Konkurs zostanie ogłoszony w przypadku nierekomendowania do dofinansowania projektodawcy w jednym z wyodrębnionych subregionów w ramach konkursu I/7.2.2/A/12).
- Konkurs II/8.1.1/B/12 – na projekty ukierunkowane na wsparcie dla przedsiębiorców i ich pracowników – wybór operatora (termin przyjmowania wniosków: od 21.05 do 19.06.2012 r.).
- Konkurs nr I/9.6.1/A/12 – na projekty dotyczące upowszechnienia kształcenia osób dorosłych w formach szkolnych (planowany termin ogłoszenia konkursu: czerwiec 2012 r.).
- Konkurs nr I/9.6.3/A/12 – na projekty dotyczące doradztwa dla osób dorosłych w zakresie diagnozy potrzeb oraz wyboru kierunków i formy podnoszenia swoich kompetencji i podwyższania kwalifikacji (planowany termin ogłoszenia konkursu: czerwiec 2012 r.).

Więcej informacji wraz z Dokumentacją konkursową: www.pokl.dwup.pl

UWAGA! PROJEKTY WSPÓŁPRACY PONADNARODOWEJ

W roku 2012 można również składać projekty współpracy ponadnarodowej w ramach Priorytetu VI, VII, VIII i IX.

URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO www.efs.dolnyslask.pl

- Konkurs nr II/8.2.1/PN/12 – na projekty współpracy ponadnarodowej realizowane w ramach Priorytetu VIII (planowany termin ogłoszenia konkursu: czerwiec 2012 r.).
- Konkurs nr II/9.4/PN/12 – na projekty współpracy ponadnarodowej realizowane w ramach Priorytetu IX (planowany termin ogłoszenia konkursu: czerwiec 2012 r.).

DOLNOŚLĄSKI WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY www.pokl.dwup.pl

- Konkurs II/6.1.1/PN/12 – na projekty współpracy ponadnarodowej realizowane w ramach Priorytetu VI (planowany termin ogłoszenia konkursu: czerwiec 2012 r.).
- Konkurs II/7.4/PN/12 – na projekty współpracy ponadnarodowej realizowane w ramach Priorytetu VII (planowany termin ogłoszenia konkursu: czerwiec 2012 r.).

Radosław Mołoń
 Wicemarszałek Województwa
 Dolnośląskiego

Szanowne Państwo,

połowa roku to dobra okazja do krótkiego podsumowania dotychczasowych efektów wdrażania Programu w naszym regionie. Do 30 kwietnia br. podpisaliśmy prawie 1800 umów o dofinansowanie projektów na łączną kwotę około 1 miliarda 500 milionów złotych. Najwięcej – w ramach Priorytetu IX dotyczącego edukacji.

Ogłosiliśmy już większość z tegorocznych konkursów, na które rozdysponujemy ponad 430 mln złotych. Trwają posiedzenia Komisji Oceny Projektów, na których eksperci sprawdzają blisko 1000 wniosków o dofinansowanie złożonych w piętnastu konkursach. Przed nami jeszcze między innymi nabory na projekty ponadnarodowe. Harmonogramy oraz szczegółowe informacje dotyczące ogłaszanych konkursów znajdują Państwo na stronach www.efs.dolnyslask.pl oraz www.pokl.dwup.pl.

Tegoroczne konkursy dla wielu beneficjentów są ostatnią okazją do aplikowania o środki z Europejskiego Funduszu Społecznego w obecnym okresie programowania. Rozdysponowaliśmy już większość pieniędzy i dlatego w następnym roku będziemy ogłaszać mniej konkursów w porównaniu z poprzednimi latami.

W tym numerze rozpoczynamy cykl artykułów poświęcony funduszom strukturalnym na lata 2014-2020. Trwają prace nad przygotowaniem naszego regionu do kolejnego okresu programowania budżetu Unii Europejskiej. Rok 2012 ogłoszono *Europejskim Rokiem Aktywności Osób Starszych i Solidarności Międzypokoleniowej*. Osoby powyżej 50. roku życia zostały zidentyfikowane w województwie dolnośląskim, podobnie jak w pozostałej części kraju, jako jedna z grup szczególnie defaworyzowanych na rynku pracy. Dlatego m.in. w tegorocznych konkursach dodatkowo premiuje projekty skierowane do tej grupy wiekowej. Na kolejnych stronach Biuletynu mogą Państwo przeczytać o projektach i konkursach, w których w szczególny sposób akcentowane będą działania zmierzające do poprawy sytuacji osób powyżej 50. roku życia na rynku pracy.

W tym numerze opisujemy również kolejne dwa przykłady ciekawych projektów z naszego województwa: *Nowoczesny 45+* zrealizowany przez Regionalny Ośrodek Edukacji we Wrocławiu oraz *Wychodzenie wciąga* – program pozytywnych zmian dla osób opuszczających placówki penitencjarne Stowarzyszenia Pomocy Ludzie Ludziom we Wrocławiu.

Zapraszam do lektury kolejnego numeru Biuletynu i raz jeszcze zachęcam do aplikowania o środki z Europejskiego Funduszu Społecznego.

*z Powrotem 12
 Radosław Mołoń 9/2012*

Aktywni 50+

Rok 2012 został ustanowiony Europejskim Rokiem Aktywności Osób Starszych i Solidarności Międzypokoleniowej. W ten sposób Parlament Europejski oraz Rada Unii Europejskiej chcą zwrócić szczególną uwagę na tę część społeczeństwa i jej specyficzne potrzeby. Ma to być także zachęta dla państw członkowskich do podejmowania działań, które przyczynią się do tworzenia warunków sprzyjających zwiększeniu aktywności osób starszych oraz wzmocnieniu więzi pomiędzy pokoleniami.

Zmiany demograficzne, starzenie się społeczeństwa oraz przedwczesne wycofywanie się z życia zawodowego to coraz poważniejsze problemy zarówno natury ekonomicznej, jak i społecznej w Europie.

Zbyt szybkie zakończenie aktywności zawodowej osób w wieku produkcyjnym niesie ze sobą niekorzystne skutki dla gospodarki, finansów publicznych, systemu ubezpieczeń oraz dla całego społeczeństwa. Zmniejsza się liczba osób pracujących, a jednocześnie wzrasta liczba korzystających z różnorodnych świadczeń socjalnych. Tymczasem osoby dojrzałe, które pozostają aktywne zawodowo, są dla młodszego pokolenia niezastąpionym źródłem wiedzy i doświadczenia w wielu dziedzinach.

Osoby powyżej 50. roku życia zostały zidentyfikowane w województwie dolnośląskim, podobnie jak w pozostałej części kraju, jako jedna z grup szczególnie defaworyzowanych na rynku pracy. Potrzebę ich wsparcia potwierdziła również diagnoza przeprowadzona przez Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy w 2010 r.

Wypowiedzi uczestników badania ewaluacyjnego zleconego przez DWUP w 2010 r. „Diagnoza sytuacji osób defaworyzowanych na rynku pracy”:

„W naszym wieku jest tak, że człowiek oprócz tego, że jakieś pieniądze ma z tej pracy, to jeszcze ma satysfakcję, że jest potrzebny nie tylko w domu, ale także na zewnątrz, że gdzieś się można zrealizować i pokazać, że człowiek w średnim wieku też przyda się do czegoś”. [mieszkaniec Wałbrzycha]

„Brak pracy to jest totalny dół (...) człowiek siada (...) i po prostu myśli, że jest do niczego, już nikomu niepotrzebny, jest gdzieś odstawiony na boczny tor i to po prostu strasznie dołuje, strasznie... i osoba, która jest mniej odporna psychicznie, może mieć z tym problem”. [mieszkaniec Wałbrzycha]

„Kontakt z ludźmi to jest dla mnie podstawa. Na drugim miejscu chyba jest sprawa finansowa, a pierwsza to jest kontakt. (...) Bo człowiek jest zwierzęciem stadnym”. [mieszkaniec Wrocławia]

„(...) na rozmowie kwalifikacyjnej rozmawiali ze mną normalnie, dopóki nie spytali o wiek, jak spytali, to mówili „oddzwonimy” i już wiedziałam, że nie oddzwonią”. [mieszkaniec Wrocławia]

„W ogóle nie interesuje ich nasze wykształcenie i wiadomości, interesuje ich tylko nasz stan zdrowia. Nie wiem, dlaczego jest tak zakodowane, że człowiek starszy to jest człowiek chory”. [mieszkaniec Wrocławia]

PROJEKTY SKIEROWANE DO OSÓB 50+

W roku 2012 na Dolnym Śląsku zaplanowano konkursy, w których w szczególny sposób akcentowane będą działania zmierzające do poprawy sytuacji osób powyżej 50. roku życia na rynku pracy.

RYNEK PRACY

Projekty w obszarze *Rynku pracy* (Priorytet VI) mają na celu podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych i biernych zawodowo. Osoby powyżej 50. roku życia znajdują się na rynku pracy w szczególnie trudnej sytuacji, dlatego w ramach **Poddziałania 6.1.1 Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy** zaplanowano konkurs na projekty, w których wsparcie zostanie skierowane między innymi do osób w wieku 50-64 lata. W ramach konkursu przewidziano działania związane m.in. z identyfikacją potrzeb osób bezrobotnych, realizacją programów aktywizacji zawodowej, poprzez pośrednictwo pracy, staże i praktyki zawodowe, szkolenia czy subsydiowanie zatrudnienia, a także podniesienie poziomu mobilności umożliwiającej podjęcie zatrudnienia. Dodatkowo uczestnicy projektów skorzystają ze wsparcia psychologiczno-doradczego, wezmą udział w warsztatach i szkoleniach z zakresu aktywnego poszukiwania pracy czy nabywania kompetencji kluczowych oraz zostaną objęci Indywidualnym Planem Działania.

W 2012 roku będzie kontynuowana także realizacja **projektów systemowych** przez Powiatowe Urzędy Pracy. Ich głównym celem jest poprawa zdolności do zatrudnienia bezrobotnych zarejestrowanych w PUP, ze szczególnym uwzględnieniem osób w wieku 50-64 lata, poprzez np.: staże, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy, prace interwencyjne, wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy dla bezrobotnego skierowanego przez urząd pracy oraz przyznanie jednorazowej dotacji na rozpoczęcie prowadzenia działalności gospodarczej. Upowszechnienie rozwiązań stosowanych w innych krajach lub wypracowanie nowych, dotyczących aktywizacji zawodowej m.in. osób po 50. roku życia, będzie rezultatem **projektów współpracy ponadnarodowej w ramach Poddziałania 6.1.1**. Wsparcie ma polegać m.in. na realizacji programów aktywności zawodowej poprzez pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, staże i praktyki zawodowe, szkolenia czy subsydiowanie zatrudnienia.

INTEGRACJA SPOŁECZNA

Projekty w obszarze *Integracji społecznej* (Priorytet VII) mają na celu ułatwienie dostępu do rynku pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, uwzględniając aktywizację zawodową osób po 50. roku życia. W ramach **Poddziałania 7.2.1 Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym** premię punktową uzyskają projekty, w których grupę docelową w minimum 40% stanowić będą osoby w wieku 50-64 lata. Dla uczestników przewidziano kursy i szkolenia umożliwiające nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych oraz społecznych. Skorzystają oni także ze staży, subsydiowanego zatrudnienia czy też zajęć reintegracji zawodowej u pracodawcy. W ramach projektów może zostać zapewnione poradnictwo psychologiczne i psychospołeczne, wsparcie indywidualne i społeczne przyczyniające się do integracji w środowisku pracy oraz pośrednictwo pracy.

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Projekty z obszaru *Adaptacyjności* (Priorytet VIII) mają na celu poprawę zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw do zmian zachodzących w gospodarce. W ramach **Poddziałania 8.1.1 Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw** realizowane będą projekty zakładające ogólne i specjalistyczne szkolenia oraz doradztwo związane ze szkoleniami dla kadr zarządzających i pracowników mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw. Premiowane będą te z nich, które zostaną skierowane m.in. do osób w wieku 50-64 lata.

EDUKACJA

Celem projektów z obszaru *Edukacji* (Priorytet IX) jest wyrównywanie szans w trakcie kształcenia poprzez wprowadzenie wysokiej jakości usług w kontekście procesu kształcenia przez całe życie. W ramach **Działania 9.4 Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty** realizowane będą projekty zakładające podnoszenie kwalifikacji zawodowych nauczycieli zatrudnionych w szkołach na terenach wiejskich. Premię punktową uzyskają te, w których co najmniej 30% uczestników stanowić będą osoby w wieku od 50. do 64. roku życia. Projekty w ramach **Działania 9.5 Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich** obejmą m.in. działania o charakterze szkoleniowym, doradczym oraz animacyjnym, służące zwiększeniu aktywności mieszkańców obszarów wiejskich w zakresie kształcenia przez całe życie, skierowane w szczególności do osób powyżej 50. roku życia.

W 2012 roku wprowadzone zostało do Programu nowe **Działanie 9.6 Upowszechnienie uczenia się dorosłych**, na które samorząd województwa przeznaczył blisko 25 mln złotych. Jego celem jest zwiększenie udziału osób dorosłych w edukacji formalnej i pozaformalnej.

W ramach **Poddziałania 9.6.1 Upowszechnienie kształcenia osób dorosłych w formach szkolnych** premiowane będą projekty zakładające kształcenie w formach szkolnych osób dorosłych zainteresowanych z własnej inicjatywy zdobywaniem, uzupełnianiem lub podwyższeniem wykształcenia ogólnego czy kwalifikacji zawodowych oraz wdrażające programy formalnej oceny i potwierdzania odpowiednich efektów uczenia się, uzyskanych w sposób formalny i pozaformalny. Co najmniej 50% uczestników tych projektów powinny stanowić osoby w wieku 50-64 lata.

Z kolei w ramach **Poddziałania 9.6.2 Podwyższanie kompetencji osób dorosłych w zakresie ICT i znajomości języków obcych** premię punktową zyskają projekty, w których szkolenia i kursy umożliwiające podniesienie umiejętności i kompetencji w obszarach umiejętności ICT i języków obcych zostaną skierowane m.in. do osób po 50. roku życia.

GDZIE SZUKAĆ INFORMACJI NA TEMAT KONKURSÓW NA PROJEKTY?

Informacje na temat przebiegu konkursów i projektów wyłonionych do dofinansowania można uzyskać w punktach informacyjnych PO KL w DWUP i UMWD (dane kontaktowe dostępne na ostatniej stronie Biuletynu) oraz na www.efs.dolnyslask.pl i www.pokl.dwup.pl.

W znalezieniu odpowiedniego projektu oraz przygotowaniu wniosku o dofinansowanie bezpłatnie pomagają Regionalne Ośrodki EFS w Jeleniej Górze, Legnicy, Wałbrzychu i Wrocławiu (dane kontaktowe dostępne na ostatniej stronie Biuletynu oraz na www.efs.dolnyslask.pl).

Nowoczesny Pracownik 45+

Materiał przygotowany przez Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy

Szkolenia z technik sprzedaży i obsługi klienta, wykorzystywania komputera oraz doskonalenia umiejętności kierowniczych to najważniejsze działania projektu *Nowoczesny 45+*, z których skorzystali pracownicy sześćdziesięciu dolnośląskich przedsiębiorstw. W zajęciach uczestniczyły osoby po 45. roku życia, jednej z grup narażonych na wykluczenie zawodowe i społeczne. Była to dla nich szansa zdobycia nowych umiejętności lub podwyższenia dotychczasowych kwalifikacji.

Projekt podzielony był na trzy edycje. Uczestnicy mieli do wyboru jedno ze szkoleń zorganizowanych w czterech blokach tematycznych, obejmujących: podstawy ICT, ICT dla zaawansowanych, sprzedaż i zarządzanie. W ramach każdego z bloków przewidziano także warsztaty z komunikacji

interpersonalnej i savoir-vivre w kontaktach zawodowych. Wszystkie zajęcia odbywały się poza godzinami pracy.

Wiele osób powyżej 45. roku życia nie miało styczności z komputerem i Internetem, dlatego zdecydowanie

stali uczestnicy realizowali program w tempie adekwatnym do ich potrzeb i możliwości.

Zapotrzebowanie na szkolenia podnoszące umiejętności dla grupy 45+ jest ogromne. Powinny one być realizowane cyklicznie i obejmować różne poziomy zaawansowania.

– W tej grupie wiekowej są ludzie bardzo mocno zmotywowani do podwyższania swoich kwalifikacji, bardziej doceniający zdobytą wiedzę, a przede wszystkim są uczestnikami, na których można polegać – dodaje Katarzyna Karkocha, specjalista ds. promocji, rekrutacji i ewaluacji w Regionalnym Ośrodku Edukacji. –

Nie ma nic cenniejszego niż zadowolony uczestnik, który również podniósł swoje praktyczne umiejętności w określonej tematyce.

– Ten program bardzo mi się podobał, gdyż mogłam pogłębić swoją wiedzę w zakresie obsługi komputera w pracy. Pomógł mi on również w życiu codziennym. Cieszę się, że mogłam poznać wielu wspaniałych ludzi. – podsumowuje Ewa Rutkowska, uczestniczka projektu.

Projekt współfinansowany ze środków EFS realizował od 16 listopada 2009 r. do 12 maja 2011 r. Regionalny Ośrodek Edukacji we Wrocławiu w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Poddziałanie 8.1.1 Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw.

najwięcej zgłaszających się pracowników było zainteresowanych udziałem w zajęciach informatycznych dla początkujących. Z kolei najmniejszym powodzeniem cieszyły się kursy w zakresie sprzedaży i obsługi klienta. Projekt ukończyły 132 osoby, w tym 15 mężczyzn i 117 kobiet, które stanowiły prawie 90% uczestników projektu. Ogółem przeprowadzono 888 godzin zajęć dla 12 grup.

KORZYŚCI DLA UCZESTNIKÓW

Przeprowadzane badania oraz testy wiedzy potwierdziły trafny dobór tematyki szkoleń do potrzeb uczestników. 118 osób zadeklarowało co najmniej 60% wzrost posiadanych umiejętności oraz nabycie nowych. Przekłada się to na podniesienie jakości pracy i zdecydowanie zwiększa szanse na utrzymanie dotychczasowego zatrudnienia, jak również umożliwia ubieganie się o wyższe i lepiej płatne stanowiska.

NAJWIĘKSZE WYZWANIE

Marek Kotlarz, manager projektu, uważa, że największą trudnością przy realizacji przedsięwzięcia był bardzo zróżnicowany poziom wiedzy uczestników przystępujących do szkoleń. Jednak dzięki dużej liczbie godzin zajęć realizowanych w małych – bo maksymalnie dwunastoosobowych – grupach, trenerzy mieli możliwość ukierunkować kształcenie indywidualnie pod kątem każdego słuchacza. Dzięki temu osoby posiadające już na wstępie sporą wiedzę i umiejętności rozwijały je często poza standardowe założenia programowe, a pozostali

Wychodzenie wciąga...

Materiał przygotowany przez Stowarzyszenie Pomocy Ludzie Ludziom we Wrocławiu

Gerard spędził w więzieniu blisko 10 lat. Wyszedł na zwolnienie warunkowe. O Stowarzyszeniu i oferowanym wsparciu dowiedział się od skazanych, którzy brali udział w jednym ze spotkań informacyjnych. Zamieszkał we wrocławskim Domu Socjalnym wraz z innymi bezdomnymi mężczyznami zwolnionymi z 10 dolnośląskich zakładów karnych i aresztów śledczych. Gerard usamodzielniał się w połowie 2010 roku. Pracuje. Jest jednym z 81 uczestników zakończonego już projektu *Wychodzenie wciąga – program pozytywnych zmian dla osób opuszczających placówki penitencjarne*.

Stowarzyszenie Pomocy Ludzie Ludziom od 1996 roku prowadzi we Wrocławiu Dom Socjalny dla Mężczyzn. Zajmuje się bezdomnymi opuszczającymi placówki penitencjarne, pomagając im w powrocie do normalnego życia w społeczeństwie. Brak komplementarnych działań aktywizacyjnych dla takich osób w województwie dolnośląskim i wieloletnie doświadczenia pracowników Stowarzyszenia to baza, na której powstał projekt *Wychodzenie wciąga...*

Wzięli w nim udział bezdomni mężczyźni, którzy zostali zwolnieni z więzień i aresztów. Byli wśród nich zarówno osadzeni po raz pierwszy, jak i recydywiści, niezależnie od rodzaju popełnionego przestępstwa.

– *Opuszczenie placówki penitencjarnej każdorazowo wiąże się z „szokiem społecznym”. Obrazowo można to porównać do nagłego wyjścia z nurkowania na dużej głębokości. W takich przypadkach nurka zamyka się w komorze dekompresyjnej, która wyrównuje ciśnienie i umożliwia stopniową adaptację do warunków neutralnych. Rolę komory dekompresyjnej w projekcie pełnił Dom Socjalny dla Mężczyzn. Stworzona przez nas autorska metoda dekompresji społecznej zakłada możliwość stopniowej aklimatyzacji skazanych oraz readaptacji do życia społecznego i zawodowego w aktualnej rzeczywistości. Pozwala uzyskać synergę, która prowadzi do koncentracji wysiłków przy jednoczesnym oddziaływaniu na obszary ludzkiej działalności – społecznej i zawodowej. Ciśnienie to znaczenie łatwiej jest wyrównywać w sytuacji, w której osoba opuszczająca zakład karny ma świadomość, że może wrócić do swojego naturalnego środowiska, do domu, do rodziny, przyjaciół. Szok związany z wychodzeniem jest w tym przypadku mniejszy. W sytuacji jednak, gdy osoba ma świadomość, że nie ma dokąd wrócić, ponieważ długiemu okresowi izolacji towarzyszył rozpad więzi rodzinnych, utrata miejsca zamieszkania lub inne czynniki, które zaburzają poczucie bezpieczeństwa i stwarzają niepokój, ciśnienie związane z wolnością jest wysokie. Bezdomność postpenitencjarna stawia ludzi w obliczu ogromnej niepewności i lęku przed opuszczeniem murów więzienia – wyjaśnia Erazm Humienny, kierownik projektu.*

Uczestnicy rekrutowani byli podczas spotkań informacyjno-promocyjnych w placówkach penitencjarnych oraz przez stronę internetową, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, za pomocą materiałów promujących program dekompresji społecznej oraz za pomocą spotkań z funkcjonariuszami służby więziennej. W trakcie trwania projektu zorganizowano 18 spotkań w 14 placówkach penitencjarnych (8 w zakładach karnych i 6 w aresztach śledczych). W Zakładzie Karnym nr 1 we Wrocławiu, na prośbę skazanych, odbyły się dodatkowo 4 spotkania, w tym 3 na oddziale terapeutycznym dla uzależnionych od alkoholu. Łącznie we wszystkich spotkaniach wzięło udział 371 skazanych oraz 67 funkcjonariuszy służby więziennej, a pracownicy Stowarzyszenia odwiedzając placówki przejechali 2200 kilometrów.

Najważniejszym elementem rekrutacji była korespondencja z osadzonymi, którzy dobrowolnie zadeklarowali

chęć zamieszkania w Domu i udziału w projekcie. Było to pierwsze źródło informacji o tych osobach.

„Zbliża się okres wyjścia, w styczniu będę starał się o przedterminowe zwolnienie. Mam 23 lata, pochodzę z Wałbrzycha i nie mam zamiaru tam powracać. Aktualnie jestem na terapii alkoholowej i byłem na Państwa prezentacji, która uświadomiła mi, że mogę zacząć nowe życie (...).”

„Pragnę przedstawić się Państwu jako osoba pracowita, potrafiąca wykonywać różne prace przy remontach, jak i porządkowe. W tutejszym zakładzie karnym pracuję jako porządkowy, czyli wydaję posiłki i sprzątam, ale nie dlatego, że muszę, lecz dlatego, że lubię i nie umiem leżeć beczynnym (...).”

„Po opuszczeniu zakładu karnego nie chciałbym wracać do domu rodzinnego, gdzie jestem zameldowany. Chcę zacząć życie od nowa z dala od domu, w którym alkohol, a raczej alkoholizm rodziców jest na pierwszym miejscu. Chcę mieć własne życie, a nie żyć życiem alkoholików (...).”

Wśród uczestników projektu przeważał niski status ekonomiczno-społeczny, niewielkie doświadczenie zawodowe, lub zupełny jego brak, wykształcenie przeważnie podstawowe lub zawodowe, zła sytuacja materialna. Charakteryzowała ich także wyuczona bezradność, nawyki nabyte w placówkach penitencjarnych, uzależnienia, ubogie zainteresowania, niskie aspiracje życiowe i samoocena, zanik uczuciowości wyższej, nieumiejętność radzenia sobie z agresją, obawa przed podejmowaniem decyzji i ich konsekwencjami.

Dla mężczyzn, którzy trafili do Domu Socjalnego, zorganizowano szereg zajęć. Największym zainteresowaniem cieszyły się indywidualne konsultacje prawne i psychologiczne oraz panele szkoleniowe wzmacniające aktywizację z zakresu umiejętności społecznych i zawodowych, emisji i ekonomii głosu, podniesienia wiedzy prawnej i obywatelskiej,

w których udział wzięły 62 osoby. Program obejmował: motywację, radzenie sobie z agresją, autoprezentację i sztukę spokojnego argumentowania, podniesienie poziomu samooceny, psychodramę, zdolność racjonalnego gospodarowania czasem i pieniędzmi, naukę aktywnego poszukiwania pracy oraz naukę poruszania się po urzędach i instytucjach. Spośród 81 osób aż 60 podjęło pracę, a 15 – usamodzielniało się.

HISTORIA GERARDA...
Od zakończenia projektu minęło blisko 1,5 roku. – *Później udało nam się zrealizować kolejny, w nieco innym obszarze, projekt współfinansowany ze środków EFS, jednak Wychodzenie wciągnęło nas o wiele bardziej. Nas i niektórych uczestników projektu. Ci, którym udało się wciągnąć w życie odbiegające od tego sprzed osadzenia, stanowią o sukcesie projektu. Wprawdzie jest ich niewielu, jednak utrzymują z nami kontakt, a w trudniejszych dla siebie okresach otrzymują od nas pomoc (głównie w postaci żywności). Są i tacy, którzy dzisiaj wspierają pozostałych mieszkańców. Na przykład Gerard – cieszy się Ewa Humienna, specjalista ds. dekompresji społecznej w projekcie.*

Gerard zmieniał pracę kilka razy. Sprząta klatki schodowe, strychy, piwnice.

– *Jak znajdzie coś, co może się przydać w Domu Socjalnym np. meble, które jeszcze można naprawić, to zawsze dzwoni i pyta: Mam coś, chcecie? A my na to: Pewnie, że chcemy. Nie zdarzyło się, żeby Gerard obiecał i się nie pojawił. Po pracy wpada do chłopaków na kawę. Od razu ma się ochotę na dalsze działanie. Dlatego ponownie złożyliśmy projekt stanowiący kontynuację Wychodzenia. Czy skok na głęboką wodę będzie możliwy, okaże się niebawem... – podsumowuje Ewa Humienna.*

Projekt współfinansowany ze środków EFS realizowało od 1 września 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku Stowarzyszenie Pomocy Ludzie Ludziom we Wrocławiu, w ramach Poddziałania 7.2.1 Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Projekt współfinansowany ze środków EFS realizowało od 1 września 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku Stowarzyszenie Pomocy Ludzie Ludziom we Wrocławiu, w ramach Poddziałania 7.2.1 Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Projekt współfinansowany ze środków EFS realizowało od 1 września 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku Stowarzyszenie Pomocy Ludzie Ludziom we Wrocławiu, w ramach Poddziałania 7.2.1 Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Projekt współfinansowany ze środków EFS realizowało od 1 września 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku Stowarzyszenie Pomocy Ludzie Ludziom we Wrocławiu, w ramach Poddziałania 7.2.1 Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

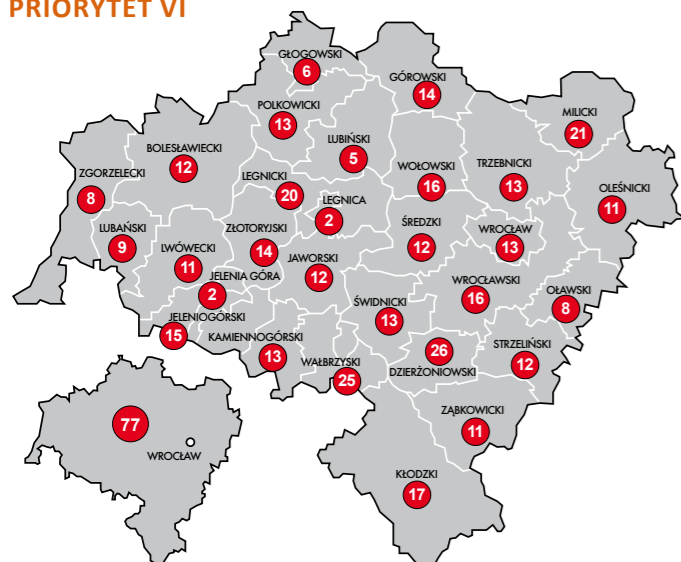

Mapy projektów

W ramach całego dolnośląskiego komponentu regionalnego PO KL do 30 kwietnia 2012 roku podpisano łącznie 1 799 umów o dofinansowanie projektów na kwotę około 1,5 mld złotych.

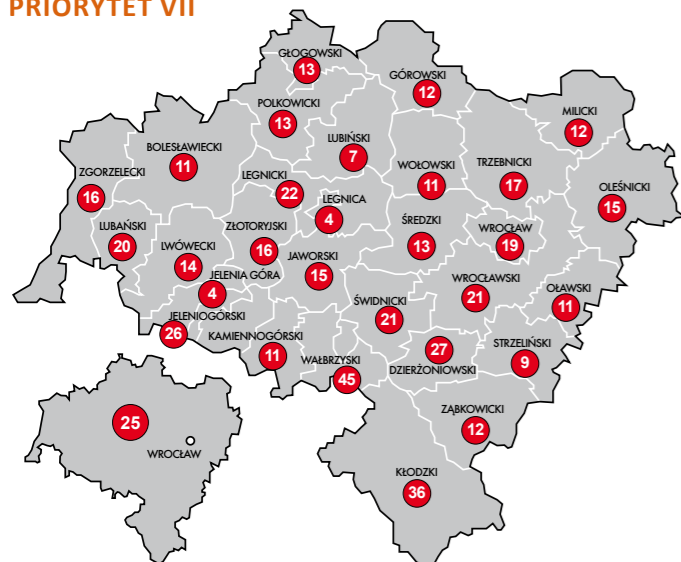
Zamieszczone mapy Dolnego Śląska przedstawiają liczbę projektów w poszczególnych powiatach, z uwzględnieniem działań zakończonych, w trakcie realizacji oraz tych, które rozpoczną się w najbliższym czasie.

PRIORYTET VI

W obszarze *Zatrudnienia* do 30 kwietnia 2012 r. zawarto 265 umów o dofinansowanie projektów na kwotę około 521 mln PLN. 77 projektów obejmuje swoim zasięgiem całe województwo.

PRIORYTET VII

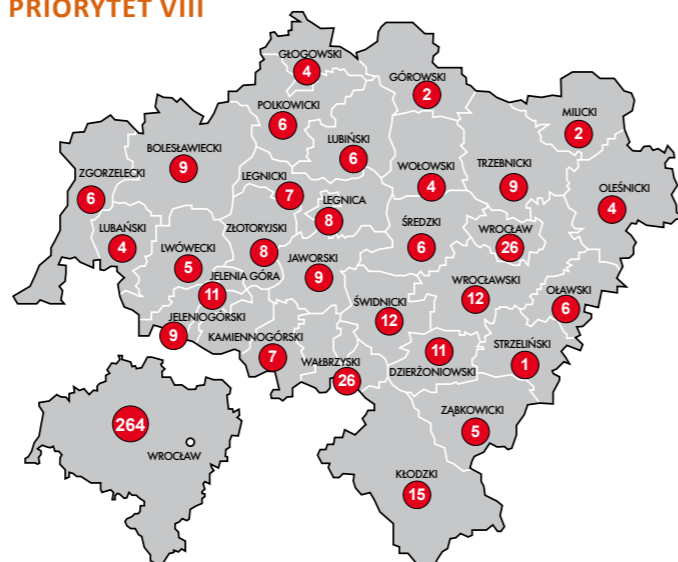

W obszarze *Integracji społecznej* do 30 kwietnia 2012 r. zawarto 401 umów o dofinansowanie projektów na kwotę około 243 mln PLN. 25 projektów obejmuje swoim zasięgiem całe województwo.

Źródło: Krajowy System Informatyczny SIMIK 2007-2013, miejsce realizacji projektu – stan na 30.04.2012 r.

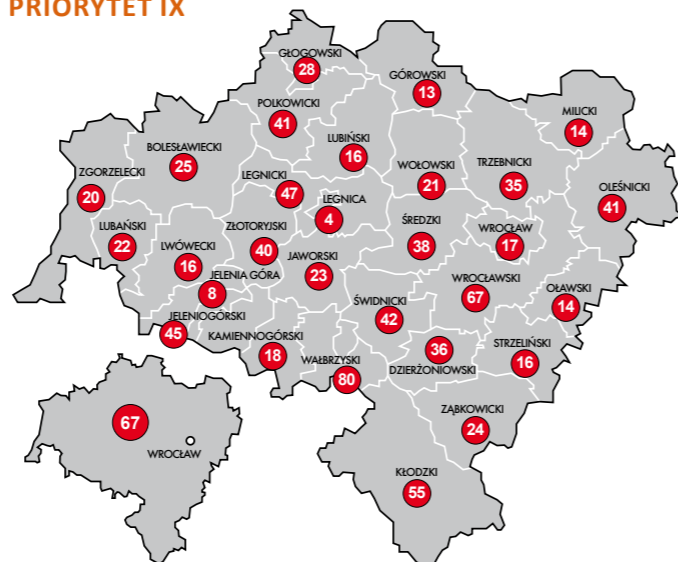
Ponadto w ramach poszczególnych Priorytetów występują projekty, które obejmują swoim zakresem całe województwo dolnośląskie. Informacja o tych projektach została zawarta w opisach do mapek.

PRIORYTET VIII

W obszarze *Adaptacyjności* do 30 kwietnia 2012 r. zawarto 338 umów o dofinansowanie projektów na kwotę ponad 335 mln PLN. 264 projekty obejmują swoim zasięgiem całe województwo.

PRIORYTET IX

W obszarze *Edukacji* do 30 kwietnia 2012 r. zawarto 795 umów o dofinansowanie projektów na kwotę ponad 401 mln PLN. 67 projektów obejmuje swoim zasięgiem całe województwo.

Europejski Fundusz Społeczny 2014-2020

Zbliżamy się do końca okresu programowania 2007-2013. Z puli ponad 2 miliardów zł przyznanych Dolnemu Śląskowi na realizację projektów PO KL zakontraktowano już ponad 72% dostępnych środków (stan na 30 kwietnia br.).

Jednocześnie trwają prace nad przygotowaniem nowego budżetu Unii Europejskiej na lata 2014-2020. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego prognozuje, w oparciu o projekt budżetu przedstawiony Polsce przez Komisję Europejską, że całkowita alokacja dla naszego kraju będzie kształtować się na poziomie 68 – 80 mld euro. Obecnie opracowywane są propozycje ustawodawcze dotyczące polityki spójności UE. Wynikiem podjętych dotychczas prac jest projekt pakietu ustaw z 6 października 2011 roku, przyjęty przez Komisję Europejską. Jest on komplementarny z zapisami dokumentu Europa 2020, czyli nową strategią gospodarczą UE, która w 2010 roku zastąpiła Strategię Lizbońską. Zgodnie z projektem Rozporządzenia w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego, wsparcie finansowe w następnym okresie programowania ukierunkowane ma być na cztery cele tematyczne:

1. **promowanie zatrudnienia i mobilności zawodowej**, w tym: aktywne i zdrowe starzenie się, samozatrudnienie, przedsiębiorczość, równość kobiet i mężczyzn oraz godzenie życia zawodowego i prywatnego, trwała integracja młodych ludzi z rynkiem pracy;
2. **inwestowanie w edukację, umiejętności i naukę przez całe życie**, w tym: poprawa dostępu do kształcenia ustawicznego, poprawa jakości i skuteczności szkolnictwa wyższego;
3. **promowanie włączenia społecznego i walka z ubóstwem** – na ten cel ma być przeznaczony co najmniej 20% wkładu dla EFS. W jego ramach planuje się ukierunkowanie wsparcia na aktywną integrację, promocję ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych, a także poprawę dostępu do tanich, trwałych i wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i publicznych usług socjalnych;
4. **wzmacnianie potencjału instytucjonalnego i skuteczności administracji publicznej**, w tym: inwestycje w poprawę jej efektywności.

EFS powinien wspomagać także realizację innych celów: wspieranie transformacji w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, odpornej na zmianę klimatu i zasobo-

oszczędnej, zwiększenie poziomu stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych, intensyfikację badań naukowych, rozwoju technologii oraz innowacji, a także zwiększenie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw.

O propozycjach uproszczeń w EFS oraz szczegółowych politykach (m. in. rozwoju lokalnego, inteligentnej specjalizacji, nowych instrumentach finansowych) można będzie przeczytać w kolejnych numerach *Biuletynu*.

DANE KONTAKTOWE

Instytucja Pośrednicząca PO KL

Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego
Departament Europejskiego Funduszu Społecznego
Punkt informacyjny i naboru wniosków PO KL
ul. Mazowiecka 17, pokój nr 0004, 50-412 Wrocław
tel.: 71 776 96 17, 71 776 96 03, 71 776 95 51
e-mail: promocja.efs@dolnyslask.pl
www.efs.dolnyslask.pl

Instytucja wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia)

Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy

Punkt Informacyjny
ul. Armii Krajowej 54, pokój nr 100, 50-541 Wrocław
tel.: 71 39 74 110, 71 39 74 111
bezpłatna infolinia: 800 207 097 oraz 800 300 376
e-mail: promocja@dwup.pl; www.pokl.dwup.pl

Regionalne Ośrodki Europejskiego Funduszu Społecznego na Dolnym Śląsku

ROEFS we Wrocławiu

(prowadzony przez Regionalne Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych)
pl. Solidarności 1/3/5, pokój nr 415, 53-661 Wrocław
tel.: 71 780 90 79, faks: 71 796 30 00
e-mail: info_wroclaw@roeefs.pl; www.wroclaw.roeefs.pl

ROEFS w Jeleniej Górze

(prowadzony przez Regionalne Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych)
ul. Bankowa 36, III piętro, 58-500 Jelenia Góra
tel./faks: 75 642 20 00
e-mail: info_jeleniagora@roeefs.pl; www.jeleniagora.roeefs.pl

ROEFS w Wałbrzychu

(prowadzony przez Unię Przedsiębiorców Dolnego Śląska
i Legnickie Stowarzyszenie Inicjatyw Obywatelskich)
ul. Dmowskiego 22, 58-300 Wałbrzych
tel.: 74 666 60 44
e-mail: info_walbrzych@roeefs.pl; www.walbrzych.roeefs.pl

ROEFS w Legnicy

(prowadzony przez Agencję Rozwoju Regionalnego ARLEG SA
i Legnickie Stowarzyszenie Inicjatyw Obywatelskich)
ul. T. Kościuszki 25/1, 59-220 Legnica
tel.: 76 862 58 15, faks: 76 862 58 25
e-mail: info_legnica@roeefs.pl; www.legnica.roeefs.pl

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

